

Sygn. akt II Ca 88/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Wojtkiewicz
Sędziowie:	SO Agnieszka Bednarek - Moraś SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrzęszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 czerwca 2015 roku w S.

sprawy z powództwa **H. K. i W. K.**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ś.**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 21 listopada 2014 roku, sygn. akt I C 1311/14

oddala apelację.

Uzasadnienie wyroku z dnia 23 czerwca 2015 r.:

Powodowie W. K. i H. K. wystąpili przeciwko pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ś. z powództwem o zapłatę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty: kwoty 354,40zł tytułem zwrotu uiszczonych przez powodów w okresie od 1 października do 31 grudnia 2004 r. oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. należności pobieranych przez pozwaną tytułem abonamentu TV – pakietu podstawowego oraz kwoty 105,10 zł tytułem skapitalizowanych na dzień 18 września 2014r. odsetek.

W dniu 3 października 2014r. Sąd Rejonowy w Świnoujściu wydał przeciwko pozwanej upominawczy nakaz zapłaty, od którego pozwana wniosła sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwana, na podstawie art. 751 kc w zw. z art. 750 kc, podniosła zarzut przedawnienia w stosunku do żądania zwrotu należności za okres przekraczający 2 lata od złożenia pozwu lub – z ostrożności – na podstawie art. 118 kc, w stosunku do należności ponad trzyletnich.

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy w Świnoujściu (sygn. akt I C 1311/14) zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 101,42 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 września 2014r. do dnia zapłaty (pkt I) oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt II). Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanej kwotę 32,78 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Umową z dnia 16 lutego 1996 r. W. i H. małżonkowie K. kupili w obrocie wtórnym, do majątku wspólnego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w Ś., w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ś.. Następnie, na podstawie zawartej w dniu 15 lipca 2009r. w formie aktu notarialnego, rep. A nr 6062/09, umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu mieszkalnego i przeniesienia własności, nabyli prawo własności przedmiotowego lokalu. Dla nieruchomości tej Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...). Od chwili nabycia spółdzielczego prawa do lokalu do dnia dzisiejszego powodowie korzystają z mieszkania jedynie w miesiącach letnich. Około 10 lat temu, lub jeszcze wcześniej, podczas nieobecności powodów, gdy w mieszkaniu przebywał tylko ich syn, zgłosili się pracownicy pozwanej i poinformowali, że zamontowali antenę. W mieszkaniu powodów założyli również dodatkowe gniazdko, obok istniejącego wcześniej. Po przyjeździe powodowie zauważyli, że na korytarzu zostały zamontowane obudowy kabla. Powodowie tym się jednak nie interesowali, gdyż nie mieli w mieszkaniu telewizora. Telewizor kupili dopiero 12 maja 2014 r. w związku z mającymi odbyć się w miesiącu czerwcu tego roku mistrzostwami świata w piłce nożnej, które chcieli oglądać. Od czasu zamontowania instalacji telewizyjnej wszyscy mieszkańcy zasobów spółdzielczych, w tym powodowie, na podstawie uchwał podejmowanych przez Radę Nadzorczą pozwanej, obciążani byli opłatą za odbiór programów telewizyjnych emitowanych przez Telewizję (...). Powodowie opłat za mieszkanie dokonywali raz na pół roku, na podstawie wydruków, które otrzymywali z działu czynszów ze Spółdzielni. Miesięczne zestawienia opłat, które pozwana przysyłała pocztą, ze względu na nieobecność powodów, ze skrzynki pocztowej podejmował sąsiad. Na zestawieniach miesięcznych poszczególne składniki opłat wpisane były skrótowo, w tym opłata za telewizję kablową określona jako „pak. podst.”. Nie wszystkie skróty były dla powodki zrozumiałe, jednak nie analizowała ich szczegółowo do momentu przyjazdu do Ś. w czerwcu 2014 r. Wówczas powodowie otrzymali ze Spółdzielni wydruk, z którego wynikało, że konieczne jest uiszczenie dodatkowej opłaty w wysokości 1.500 zł za zużycie wody. Powódka zwróciła się wówczas do pozwanej o wyjaśnienie co dokładnie składa się na opłaty za mieszkanie. W odpowiedzi na swoje pismo otrzymała roczne zestawienie należności, gdzie jednym ze składników była opłata za „Abonament TV – pakiet podstawowy”. Pismem z dnia 4 czerwca 2014 r. powodowie zwrócili się do pozwanej o przedstawienie podstawy prawnej (umowy), na podstawie której pozwana pobiera od nich opłatę za abonament TV. Pismem z dnia 29 lipca 2014r. pozwana wyjaśniła, że wszyscy mieszkańcy zasobów spółdzielczych, w których mieszkaniach istnieje sprawna instalacja telewizyjna, obciążani są od wielu lat opłatami z tego tytułu. Opłata pobierana jest na podstawie uchwał podejmowanych przez Radę Nadzorczą. Umowy na odbiór programów telewizyjnych emitowanych przez Telewizję (...) zawierane są jedynie z mieszkańcami obcych zasobów.

Pismem z dnia 11 sierpnia 2014r. powodowie wezwali (...) do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 2.499,15zł tytułem opat za „Abonament TV – pakiet podstawowy” pobranych nienależnie od września 2014r. do 31 lipca 2014r., wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od każdej wpłaty do dnia zapłaty.

Na żądanie powodów, od września 2014 r. pozwana zawiesiła dostarczanie sygnału telewizyjnego do ich mieszkania i nie obciąża już powodów opłatą za abonament TV.

Miesięczne opłaty za abonament TV – pakiet podstawowy wynosiły: w roku 2004 – 12,00zł w roku 2011 – 25,00zł; w roku 2012 – 25,00zł w okresie od stycznia do kwietnia oraz 27,30 od maja do grudnia; w roku 2013 – 27,30zł, w roku 2014 – 27,30zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne.

Podnoszony przez pozwaną argument, iż pozwana obciążała powodów opłatami za abonament telewizyjny od wielu lat i nie było to przez nich kwestionowane można było w ocenie Sądu rozważyć pod kątem tego, czy nie doszło pomiędzy stronami do zawarcia umowy o dostarczanie sygnału telewizyjnego wskutek złożenia przez powodów oświadczenia woli w sposób dorozumiany. Przemawiałaby za tym okoliczność, że powodowie wiedzieli o zamontowaniu instalacji do odbioru telewizji. Wiadomość tę przekazali im bowiem syn, który był w mieszkaniu w trakcie prac montażowych, ponadto sami powodowie zauważyli na korytarzu zamocowane obudowy od kabli oraz

dodatkowe gniazdko telewizyjne u siebie w mieszkaniu. Od tego czasu powodowie uiszczali opłaty z tytułu abonamentu TV. Niemniej jednak dla uznania faktu uiszczania tych opłat za przejaw akceptacji i woli powodów, niezbędna byłaby ich świadomość tego, że jednym ze składników opłat za mieszkanie jest opłata za abonament TV. Wydaje się, że okoliczności niniejszej sprawy nie pozwalają na takie stwierdzenie. Trudno bowiem uznać, że sam fakt zamontowania instalacji umożliwiającej odbiór sygnału telewizyjnego zrodził po stronie powodów obowiązek uiszczania opłaty abonamentowej. Tym bardziej, że powodowie przez długi okres czasu nie mieli w mieszkaniu telewizora a aktualne możliwości techniczne pozwalają na dostarczanie sygnału do wybranych lokali. Faktem jest, że w przesyłanych przez pozwaną miesięcznych zestawieniach opłat była wskazana opłata za telewizję jako „P.. podst.” Powodowie nie dociekali co się pod tym skrótem kryje i uiszczali tę opłatę łącznie z innymi, jednak, w ocenie sądu, takie postępowanie powodów można uznać jedynie jako brak staranności w dbałości o własne interesy a nie jako równoznaczne ze złożeniem dorozumianego oświadczenia woli i zaakceptowanie konieczności uiszczania opłat za abonament TV. Pozwana nie wykazała natomiast, że powodowie zostali poinformowani o obciążeniu ich opłatą za abonament TV. W ocenie sądu powinni taką jednoznaczną, nie budzącą wątpliwości informację od pozwanej otrzymać.

Skoro więc strony nie zawarły umowy o dostarczanie sygnału telewizyjnego, to pozwana zobowiązana jest do zwrotu uiszczonych przez powodów opłat w oparciu o treść art. 405 i art. 410 kc. Powództwo zostało jednak uwzględnione częściowo, z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwaną, na podstawie art. 750 i 751kc zarzut przedawnienia. Roszczenie o wynagrodzenie za świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, podlega bowiem przedawnieniu po upływie lat dwóch. Z tego względu sąd uznał za przedawnione roszczenie o zwrot uiszczonych przez powodów należności za okres od października do grudnia 2004r. oraz od stycznia do września 2012r. Uwzględnił natomiast roszczenie w części obejmującej żądanie zwrotu opłat za okres od października do grudnia 2012r. tj. w wysokości 81,90 zł (27,30x3). Sąd zasądził również skapitalizowane na dzień 18 września 2014r. odsetki od wpłat, zgodnie wyliczeniem powodów, którego pozwana nie zakwestionowała: za październik – 6,81zł, za listopad 6,50zł i za grudzień – 6,21zł. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożyli powodowie zaskarżając go w zakresie punktu II oraz III. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili naruszenie art. 750 k.c. i art. 751 k.c. poprzez ich zastosowanie w stanie faktycznym sprawy, i w wyniku tego przyjęcie że roszczenie powodów jest przedawnione, podczas gdy dla roszczeń powodów przewidziany jest termin 10 letni. Powodowie zażądali zmiany wyroku w części poprzez zasądzenie na ich rzecz od pozwanej kwoty 252,96 zł wraz z umownymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Apelujący podnieśli, iż podstawą roszczenia skarżących są przepisy art. 405 k.c. i 410 k.c. a nie umowa o świadczenie usług, której według ustaleń Sądu powodowie nie zawierali. Stąd też nie może mieć w sprawie zastosowanie przepis art. 751 k.c.

Z ostrożności podnieśli, iż dwuletni termin przedawnienia określony przepisem art. 751 k.c. przysługuje osobom przyjmującym zlecenie, a zatem mógłby dotyczyć wyłącznie roszczeń pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie była zasadna, chociaż nie sposób, co słusznie zarzucają apelujący, nie dostrzec niekonsekwencji w ocenie Sądu Rejonowego co do kwalifikacji wzajemnych relacji stron w zakresie korzystania przez powodów z podstawowego pakietu telewizyjnego. Skoro Sąd Rejonowy przyjmuje, iż strony nie zawarły umowy o dostarczanie sygnału telewizyjnego i pozwana zobowiązana jest do zwrotu uiszczonych przez powodów opłat w oparciu o treść art. 405 i art. 410 kc, to zachowując konsekwencję tego ustalenia nie można uznać, iż część roszczeń z tego tytułu przedawniło się na podstawie art. 750 i 751 kc. Przyjęcie przedawnienia w oparciu o te regulacje nakazywało by bowiem przyjąć, iż strony jednak łączyła umowa o dostarczenie sygnału TV w ramach pakietu podstawowego, co w sprawie niniejszej nie miało miejsca.

Okoliczności te jednak nie mogły mieć znaczenie dla właściwej oceny zaprezentowanego przez strony materiału dowodowego.

Uznać należy, iż w sprawie niniejszej Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił, iż podstawą dla spełnienia przez powodów opłat abonamentowych za telewizję kablową – (...) nie mogły stanowić przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych. Z mocy art. 4 ust. 1¹, 2, 4 ww. ustawy m.in. właściciele lokali niebędący członkami spółdzielni są obowiązani partycypować w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, jak też uczestniczenia w wydatkach związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni, które są przeznaczone do wspólnego korzystania przez osoby w nich zamieszkujące. Wśród kosztów o jakich mowa powyżej wymienia się w doktrynie takie jak: opłaty za dostawę mediów (woda, energia elektryczna, gaz, energia cieplna), ubezpieczenia i podatki, wydatki na utrzymanie zarządcy a także porządku oraz czystości, ubezpieczenia, podatki i inne daniny publiczne oraz opłaty na utrzymanie windy oraz anteny zbiorczej. Opłaty za dostarczenie programów telewizyjnych (do lokalu) nie należą do opłat eksploatacyjnych.

Pozwana jest spółdzielnią mieszkaniową działającą w oparciu o przepisy ustawy prawo spółdzielcze (Dz.U. 2003.188.1843 ze zm.) oraz ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. 2003.119.1116 ze zm.). Zasadniczym celem spółdzielni jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych i innych potrzeb członków oraz ich rodzin, przez dostarczanie członkom samodzielnych lokali mieszkalnych lub domów jednorodzinnych, a także lokali o innym przeznaczeniu. Cel ten determinuje działalność spółdzielni, w tym działalność gospodarczej, o czym świadczy najlepiej art. 1 ust 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, w myśl którego „Spółdzielnia może prowadzić również inną działalność gospodarczą na zasadach określonych w odrębnych przepisach i w statucie, jeżeli działalność ta związana jest bezpośrednio z realizacją celu, o którym mowa w ust. 1. tj. służy zaspokajaniu szeroko rozumianych potrzeb jej członków”.

W ramach zaspokajania innych potrzeb członków spółdzielni niż mieszkaniowe, spółdzielnia może świadczyć im usługi w postaci dostarczenia programów telewizyjnych (w tym drogą kablową), tym niemniej występuje wówczas - nie jako spółdzielnia (w rozumieniu praw spółdzielczego) lecz podmiot zewnętrzny (przedsiębiorca telekomunikacyjny). Z tego też względu, świadczenie wskazanej kategorii usług i pobranie z tego tytułu opłat winno mieć oparcie w stosunku obligacyjnym. Tylko wówczas istniałaby podstawa do jej pobrania.

Materiał dowodowy sprawy nie dawał podstaw do przyjęcia, by takiego typu umowa została zawarta w sposób dorozumiany. Zgodnie z art. 60 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Ujawnienie woli osoby dokonującej czynności prawnej może nastąpić zatem także w sposób dorozumiany przez jakiekolwiek zachowanie się, uzewnętrzniające tę wolę w sposób obiektywnie zrozumiały, a więc albo wyraźnie, albo dorozumianie przez jakiekolwiek zachowanie się, które w okolicznościach towarzyszących w sposób dostatecznie zrozumiały wyraża wolę wywołania skutków prawnych objętych treścią czynności prawnej. Co do zasady zatem roszczenie powodów wywodzone z treści art. 410 w zw. z art. 405 k.c. było by słuszne. Z dwoma wszak zastrzeżeniami wynikającymi z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy oraz z treści dokumentów złożonych przez powodów.

Dostrzec przede wszystkim należało, iż z treści zestawienia należności za używanie lokalu powodów w 2004 r. wynika, że w okresie objętym pozwem od powodów pobrano kwoty z tytułu „eksploatacji sieci TV”. Powodowie nie zaprezentowali materiału dowodowego, z którego mogło by wynikać, iż pozycja ta dotyczyć mogła by „Abonamentu TV – pakietu podstawowego”. Roszczenie powodów za okres 2004 r. nie było by więc zasadne.

Powódka przesłuchiwana w charakterze strony podała, iż w czerwcu 2014 r. w związku z zamiarem obejrzenia Mistrzostw Świata w P. (...) dokonała zakupu telewizora (k. 105). Istotnie, załączony do pozwu rachunek wskazywał, iż powodowie telewizor nabyli w Ś. w dniu 12 maja 2014 r. Skoro Mistrzostwa były rozgrywane od 12 czerwca do 13 lipca 2014 roku i powodowie chcieli je obejrzeć w swoim mieszkaniu w Ś., to musieli posiadać wiedzę o istnieniu technicznych możliwości korzystania z instalacji TV w ich lokalu. Powyższe wskazuje również i na posiadaną

wiedzę o dostępie do pakietu podstawowego mimo braku stosownej w tej kwestii umowy. Pytanie o podstawę opłaty zostało sformułowane przez powodów w piśmie z dnia 4 czerwca 2014 r. (k. 29). Sposób zredagowanie pisma wskazuje, iż powodowie dostrzegają brak podstawy prawnej relacji stron związanych z odbiorem programów z pakietu podstawowego. Przyjąć zatem należy, iż powodowie posiadali wiedzę w rozumieniu art. 411 pkt 1 k.c., o tym że nie byli zobowiązani do świadczenia zapłaty za usługę związaną z odbiorem pakietu podstawowego TV. Zaznaczyć przy tym należy, iż wymóg udowodnienia wiedzy spełniającego świadczenie (solvensa) musi być rozumiany racjonalnie. Wiedza jest okolicznością subiektywną, której wykazanie przez przeciwnika jest z reguły niemożliwością. Dlatego powód jako otrzymujący świadczenie musi jedynie udowodnić taki stan rzeczy, który oceniając sprawę rozsądnie pozwala na sformułowanie domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.), że spełniający je wiedział, że nie jest zobowiązany. Nie wystarcza jednak udowodnienie, że solvens o braku zobowiązania powinien wiedzieć, jeśli nie jest oczywiste, że tak właśnie było (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 29 września 2010 r., I ACA 686/10, Legalis). Fakt zakupu przez powodów telewizora w celu obejrzenia Mistrzostw Świata w P. (...) oraz regularnego odbierania korespondencji ze Spółdzielni w zakresie wysokości i składu należności związanych z eksploatacją lokalu świadczy o tym, iż musieli oni wiedzieć o dostępności usługi pakiet podstawowy TV, zaś fakt sformułowania pisma 4 czerwca 2014 r. świadczy o posiadaniu wiedzy o braku podstaw umownych do uiszczania należności za korzystanie z takiej usługi.

Apelację powodów uznać należy więc za niezasadną, co spowodowało konieczność jej oddalenia na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Zbigniew Ciechanowicz SSO Mariola Wojtkiewicz SSO Agnieszka Bednarek – Moraś